

سازدهای مؤثر بر روحیه کارآفرینی اعضای سازمان بسیج مهندسين کشاورزی و منابع طبیعی قم

سمیرا بهروزه^۱، ناصر آقاعباسی^۲ و فائزه محمدی نژاد^۳

۱- کارشناس ارشد ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه شیراز، (نویسنده مسؤل: s.behroozeh@gmail.com)

۲- هیأت علمی دانشکده کشاورزی دانشگاه جیرفت

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه همدان

تاریخ دریافت: ۹۵/۷/۱۴

تاریخ پذیرش: ۹۵/۱۲/۱۰

چکیده

پیدایش و ارتقاء رفتار کارآفرینانه به عوامل و شرایط گوناگونی از قبیل ویژگی‌های روان‌شناختی و شخصیتی افراد، عوامل محیطی و ساختاری بستگی دارد. پژوهش حاضر با هدف بررسی روحیه کارآفرینی و در چارچوب کلی پژوهش‌های پیمایشی به انجام رسید. داده‌های آن با پرسش‌نامه جمع‌آوری شده است که روایی آن با روش اعتبار محتوایی و میزان پایایی آن با مطالعه راهنما مشخص گردید. جامعه آماری را اعضای بسیج مهندسين کشاورزی و منابع طبیعی قم که در مجموع ۱۹۰ نفر می‌باشد، تشکیل می‌دهد، که از بین آن‌ها ۱۲۵ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. برای تحلیل داده‌ها از تکنیک‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شد. نتایج حاصل از تحقیق حاکی از آن است که بین سابقه کار کشاورزی، انگیزه کارآفرینی، آموزش‌های عملی و مهارتی و آموزش‌های تئوری و نظری در افراد مورد مطالعه و میزان روحیه کارآفرینی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد، به طوری که آموزش‌های عملی، انگیزه، آموزش‌های تئوری و سابقه کار کشاورزی به میزان ۸۱ درصد تغییرات روحیه کارآفرینی افراد مورد مطالعه را تبیین می‌کنند؛ لذا این امر ضرورت و لزوم آشنایی و مشارکت در برگزاری فعالیت‌های مرتبط با کار کشاورزی را برای اعضای سازمان بسیج مهندسين کشاورزی و منابع طبیعی توجیه می‌کند.

واژه‌های کلیدی: آموزش تئوری، آموزش عملی، استان قم، انگیزه کارآفرینی، روحیه کارآفرینی

مقدمه

امروزه کارآفرینی به‌عنوان موتور رشد و توسعه سازمان‌ها و جوامع شناخته می‌شود، از این‌رو دانشگاه‌های بزرگ جهان، آموزش و توسعه مهارت کارآفرینی را در دستور کار خود قرار داده‌اند (۱۷)، چرا که مقوله کارآفرینی را می‌توان آموزش داد (۳). به علاوه افزایش شمار دانشجویان کشور در چند دهه‌ی اخیر، حجم تقاضای تحصیلی نسبت به ظرفیت بازار کار، موفق نبودن دانش‌آموختگان برای پیدا کردن شغل مناسب و مرتبط با رشته و پایین بودن کیفیت آموزش عالی کشاورزی، هم چنین اهمیت کارآفرینی به دلیل ایجاد فضاهای جدید کسب و کار و تأثیر آن بر توسعه اقتصادی کشور را بیش از پیش جلوه‌گر کرده است (۱۶). بر این اساس، اهمیت و آموزش کارآفرینی باید بخشی از طراحی راهبردی برنامه درسی دانشکده‌ها به‌منظور آماده‌سازی مهندسان با آموزش مهارت‌های مدیریت و کارآفرینی باشد، به‌گونه‌ای که برنامه آموزشی تئوری و عملی در تناسب با نیازهای اقتصادی جامعه دانش‌محور باشد (۲۲). زیرا مهم‌ترین مانع برای آموزش کارآفرینی در آموزش‌های کشاورزی، عدم ارتباط نزدیک میان دانشگاه و بنگاه‌های کارآفرین می‌باشد (۱۸).

کارآفرینی می‌تواند فرصت‌های جدیدی را برای کارآفرینان ایجاد کند تا درآمد و سرمایه خود را افزایش دهند و با ایجاد مؤسسه‌های جدید و کسب و کارهای کوچک و متوسط استانداردهای زندگی را بهبود بخشند (۹). این امر مستلزم داشتن روحیه کارآفرینی می‌باشد، روحیه کارآفرینی با نوآوری و ریسک‌پذیری شناخته‌شده است و یک بخش

ضروری از توانایی یک ملت برای موفقیت در بازار جهانی همیشه در حال تغییر و رقابتی است (۷). چراکه افراد با دارا بودن روحیه کارآفرینی و ایجاد محیط مناسب اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی که با سیاست‌های حمایتی دولت همراه باشد در فرآیند کارآفرینی مؤثر است (۲۳).

در زمینه کارآفرینی و بررسی روحیه کارآفرینی در اقشار متفاوت، مطالعات متعددی صورت پذیرفته است، هوارد در پژوهشی تأثیر توسعه قابلیت‌های کارآفرینی (استقلال‌طلبی، ریسک‌پذیری، انگیزه پیشرفت، کنترل درونی و اعتمادبه‌نفس، جسارت و خلاقیت) را بر کارآفرینی ۴۵۰ نفر از دانش‌آموزان مورد بررسی قرارداد و به این نتیجه رسید که رابطه مستقیمی بین این قابلیت‌ها و توانایی کارآفرینی افراد وجود دارد (۱۱)، ضمن این که غالب رفتارهای کارآفرینانه تحت تأثیر انگیزه و شناخت فرد از موقعیت‌ها می‌باشد (۲۵، ۱۴). هم‌چنین کریمی و همکاران در بررسی تأثیر عوامل محیطی و فرهنگی بر قصد کارآفرینانه دانشجویان کشاورزی نشان دادند عوامل محیطی، حمایت از طرف خانواده و آشنایان و حمایت دانشگاهی بر قصد کارآفرینی دانشجویان تأثیر مثبت معنی‌داری دارد، ولی عوامل فرهنگی (فردگرایی، جمع‌گرایی)، حمایت محیطی و موانع محیطی درک شده، اثر مستقیم معنی‌داری بر قصد کارآفرینی دانشجویان ندارند (۱۳).

در بررسی عوامل تأثیرگذار در ایجاد روحیه کارآفرینی دانشجویان تحصیلات تکمیلی پردیس کشاورزی، بین متغیر عامل آموزشی و دانشگاهی رابطه مثبت و معنی‌داری با ایجاد روحیه کارآفرینی در بین دانشجویان وجود داشت (۸)،

روش‌های اسنادی و میدانی و با کارکرد توصیفی و همبستگی با بهره‌گیری از فن «پیمایش» داده‌ها جمع‌آوری گردید تا راهنمای توصیف، پیش‌بینی و تجزیه و تحلیل روابط متغیرهای تحقیق برای بررسی روحیه کارآفرینی اعضاء بسیج مهندسين کشاورزی و منابع طبیعی برای منطقه مورد پژوهش باشد. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه اعضای سازمان بسیج مهندسين کشاورزی و منابع طبیعی استان قم می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش، کلیه اعضای سازمان بسیج مهندسين کشاورزی و منابع طبیعی استان قم است که ۱۹۰ نفر می‌باشند.

روش نمونه‌گیری، نمونه‌گیری تصادفی ساده برای انتخاب نمونه‌ها می‌باشد. با توجه به جدول مورگان (۱۵) تعداد نمونه برای این جامعه برابر ۱۲۵ نفر است. این نمونه از بین افراد مورد مطالعه انتخاب می‌شود. پس از شکل‌گیری مفاهیم و اهداف تحقیق، پرسش‌نامه‌ای برای جمع‌آوری اطلاعات تنظیم گردید که روایی صوری آن با دریافت نظر اساتید سنجیده شد. برای تأیید پایایی آن از مطالعه مقدماتی با تکمیل ۳۰ پرسش‌نامه در منطقه‌ای خارج از جامعه آماری اما با شرایط مشابه به جامعه مورد مطالعه استفاده گردید. سپس ضریب آلفای کرونباخ توسط نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۱ سنجیده شد. جدول ۱ ضریب آلفای مقیاس‌های سنجش در این مطالعه می‌باشد. با توجه به ماهیت و اهداف پژوهش از تکنیک‌های آماری توصیفی و استنباطی بهره گرفته شد، ضمن این‌که به منظور شناسایی سازه‌های تأثیرگذار بر روحیه کارآفرینی از رگرسیون گام‌به‌گام استفاده شده است. متغیر وابسته پژوهش حاضر، "روحیه کارآفرینی" می‌باشد، هم‌چنین متغیرهای مستقل مورد بررسی در این تحقیق به شرح زیر می‌باشد:

- ویژگی‌های فردی: شامل جنسیت، سن، تحصیلات، رشته تحصیلی و سابقه کار کشاورزی می‌باشد، که هرکدام با یک سؤال باز بررسی گردید.

- "آموزش‌های عملی" و "آموزش‌های تئوری" با استفاده از ۸ گویه مورد بررسی قرار گرفت.

- "انگیزه"، شامل مؤلفه‌های انگیزه زیستی، انگیزه هویتی، انگیزه کمرانی و انگیزه آرمانی با استفاده از ۱۶ گویه سنجیده شد.

به طوری که دانشجویان نقش برنامه‌های فرادرس را در آشنایی با بازار کار و کارآفرینی مؤثر می‌دانند (۲۰). از سوی دیگر، برنامه‌های درسی دوره کارشناسی نتوانسته دانش و مهارت‌های موردنیاز در زمینه کارآفرینی را در دانشجویان پرورش دهد و دانش‌آموختگان حتی آن‌ها که روحیه کارآفرینی بالایی دارند پس از اتمام تحصیلات آماده ایجاد یک کسب و کار برای خود نمی‌باشند (۱)، زیرا توسعه کارآفرینی مستلزم توجه به انگیزه‌های افرادی است که تصمیم به کارآفرینی می‌گیرند (۴).

با توجه به این که سازمان بسیج مهندسين کشاورزی و منابع طبیعی، دو وظیفه‌ی "ترسیم الگوی اسلامی ایرانی یک مهندس کشاورزی تراز انقلاب اسلامی" و "کمک به کارآمدی نظام اسلامی و متولیان بخش کشاورزی، منابع طبیعی و محیط زیست به نحوی که بدون موازی کاری و با همکاری و همیاری با نهادها و متولیان نسبت به روان‌سازی حرکت‌ها و انجام ماموریت‌های مربوطه اقدام به عمل آید"، را بر عهده دارد (۲۱)؛ لذا به منظور ارتقا مهارت‌ها و فعالیت‌های کارآفرینی اعضای سازمان بسیج مهندسين کشاورزی و منابع طبیعی در راستای توسعه کشاورزی، انجام تحقیق حاضر با هدف کلی شناسایی سازه‌های مؤثر بر روحیه کارآفرینی اعضای بسیج مهندسين کشاورزی و منابع طبیعی قم بسیار ضروری می‌باشد، که در راستای رسیدن به هدف کلی، اهداف اختصاصی زیر دنبال شده‌اند:

- بررسی ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای افراد مورد مطالعه
- توصیف وضعیت روحیه کارآفرینی اعضای سازمان بسیج مهندسين کشاورزی و منابع طبیعی
- بررسی روحیه کارآفرینی از لحاظ جنسیت افراد مورد مطالعه
- بررسی همبستگی بین متغیرهای انگیزه کارآفرینی، آموزش‌های تئوری و عملی پیرامون کارآفرینی با روحیه کارآفرینی افراد مورد مطالعه
- شناسایی سازه مؤثر بر روحیه کارآفرینی افراد مورد مطالعه

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر یک پژوهش کاربردی است که با

جدول ۱- مقدار ضریب آلفای کرونباخ برای متغیرهای پژوهش

ردیف	متغیر	ضریب آلفای کرونباخ
۱	روحیه کارآفرینی	۰/۷۵
۲	آموزش‌های عملی و مهارتی	۰/۸۲
۳	آموزش‌های تئوری و نظری	۰/۸۶
۴	انگیزه	۰/۷۶

منبع: یافته‌های تحقیق

نتایج و بحث

داده‌های جدول ۲، بیانگر آن است که حدود ۶۹/۶ درصد از افراد مورد مطالعه دارای سابقه کار کشاورزی بوده‌اند، ضمن اینکه ۳۰/۴ درصد از آن‌ها نیز در زمینه کار کشاورزی

هیچ‌گونه سابقه‌ای نداشتند، هم‌چنین حدود ۳۲/۸ درصد از افراد مورد مطالعه را زنان و ۶۷/۲ درصد را مردان تشکیل داده‌اند.

جدول ۲- ویژگی‌های جمعیتی افراد مورد مطالعه

Table 2. Demographic Characteristics of the Study People

درصد	فراوانی	ویژگی‌های فردی
۶۹/۶	۸۷	دارای سابقه کار کشاورزی
۳۰/۴	۳۸	عدم سابقه کار کشاورزی
۳۲/۸	۴۱	زن
۶۷/۲	۸۴	مرد
۶۸/۸	۸۶	شهر
۳۱/۲	۳۹	حومه

منبع: یافته‌های تحقیق

قسمت مساوی میانگین‌های بین ۱ تا ۲/۳۳ به‌عنوان روحیه ضعیف، بین ۲/۳۴ تا ۳/۶۶، روحیه متوسط و بین ۳/۶۷ تا ۵ روحیه بالا یا مطلوب در نظر گرفته شد، به‌طوری‌که در این تحقیق میانگین کلی گویه‌های روحیه کارآفرینی، برابر با ۳/۱۴ می‌باشد که این امر بیانگر روحیه متوسط به بالا و در "حد مطلوب" کارآفرینی در بین اعضای سازمان بسیج مهندسين کشاورزی و منابع طبیعی قم می‌باشد.

روحیه کارآفرینی اعضای سازمان بسیج مهندسين کشاورزی و منابع طبیعی قم، با در نظر گرفتن ۱۹ مؤلفه در مقیاس رتبه‌ای (از خیلی کم تا خیلی زیاد) مورد بررسی قرار گرفت و در تجزیه و تحلیل داده‌ها، برای کم‌ترین امتیاز، یک و بیشترین امتیاز پنج در نظر گرفته شد. در جدول ۳ وضعیت هر یک از گویه‌های روحیه کارآفرینی بر اساس ضریب تغییرات، اولویت‌بندی شده است، ضمن اینکه با تقسیم فاصله به سه

جدول ۳- اولویت‌بندی مؤلفه‌های روحیه کارآفرینی در افراد مورد مطالعه

Table 3. Prioritization of Determinants Entrepreneurial Spirit the Study People

اولویت	CV	انحراف معیار	میانگین*	مؤلفه‌ها
۱	۰/۳۱۸	۱/۱۶۵	۳/۶۶	بهره‌گیری از فرصت‌ها
۲	۰/۳۲۳	۱/۱۸۰	۳/۶۵	کسب سود و درآمد
۳	۰/۳۳۲	۱/۲۰۸	۳/۶۴	اشتغال‌زایی
۴	۰/۳۳۶	۱/۲۵۷	۳/۷۴	رفع مشکلات جامعه
۵	۰/۳۴۶	۱/۲۵۰	۳/۶۱	رقابت
۶	۰/۳۶۱	۱/۲۹۶	۳/۵۹	علاقه
۷	۰/۳۶۶	۱/۲۹۸	۳/۵۵	استقلال مالی
۸	۰/۴۱۱	۱/۷۶۱	۲/۸۶	خلاقیت
۹	۰/۴۳۶	۱/۳۳۹	۳/۰۷	هدف‌دار بودن
۱۰	۰/۴۹۰	۱/۵۸۰	۳/۲۲	اعتمادبه‌نفس
۱۱	۰/۵۹۲	۱/۷۵۹	۲/۹۷	ریسک‌پذیری
۱۲	۰/۶۰۷	۱/۷۰۷	۲/۸۱	شناساندن توانایی خود به دیگران
۱۳	۰/۶۱۱	۱/۷۲۵	۲/۸۲	قدرت‌طلبی
۱۴	۰/۶۲۵	۱/۷۲۵	۲/۷۶	استفاده بهینه از زمان
۱۵	۰/۶۲۸	۱/۷۵۲	۲/۷۹	استقلال‌طلبی
۱۶	۰/۶۳۴	۱/۷۵۶	۲/۷۷	تجاری‌سازی ایده
۱۷	۰/۶۳۵	۱/۷۶۴	۲/۷۸	رضایت‌مندی
۱۸	۰/۶۵۸	۱/۷۶۳	۲/۶۸	کنترل درونی
۱۹	۰/۶۶۷	۱/۸۰۱	۲/۷۰	توسعه توانمندی شخصی
---	---	۰/۹۹	۳/۱۴	مجموع

*: طیف لیکرت (خیلی کم: ۱ کم: ۲ متوسط: ۳ زیاد: ۴ خیلی زیاد: ۵) منبع: یافته‌های تحقیق

روحیه کارآفرینی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. یافته‌های جدول بیانگر آن است که در بین زنان روحیه کارآفرینی به‌طور معنی‌داری بیشتر است.

به‌منظور مقایسه میانگین روحیه کارآفرینی افراد مورد مطالعه بر اساس جنسیت آن‌ها در دو سطح، "مرد" و "زن"، از آزمون آماری تی-استیودنت (t-test) استفاده شده است (جدول ۴). نتایج نشان می‌دهد که بین زنان و مردان از نظر

جدول ۴- مقایسه میانگین (t-test) روحیه کارآفرینی اعضا بسیج مهندسين کشاورزی و منابع طبیعی استان قم در بین زنان و مردان
Table 4. Structures Affecting Entrepreneurial Spirit among the Members of Basij Organization among Agricultural and Nature Resources Engineers: A T-test Comparison between the Women and Men

Sig	t	انحراف معیار	میانگین*	فراوانی	جنسیت افراد مورد مطالعه	متغیر وابسته
۰/۰۰۱	۴/۳۹	۱۳/۶۳	۶۸/۵۶	۴۱	زن	روحیه کارآفرینی
		۱۹/۵۱	۵۵/۳۳	۸۴	مرد	

* دامنه امتیاز روحیه کارآفرینی بین ۱۹ تا ۹۵ می باشد (منبع: یافته‌های تحقیق)

وجود دارد، به این معنی که هر چه انگیزه زیستی افراد بالا باشد، روحیه کارآفرینی آن‌ها نیز به مراتب بیشتر خواهد شد. بین میزان آموزش‌های عملی و مهارتی و روحیه کارآفرینی رابطه مثبت و معنی‌داری ($t=0/85$) وجود دارد، به این معنی که هرچه انگیزه زیستی افراد بالا باشد، روحیه کارآفرینی آن‌ها نیز به مراتب بیشتر خواهد شد. بین میزان آموزش‌های تئوری و نظری و روحیه کارآفرینی رابطه مثبت و معنی‌داری ($t=0/80$) وجود دارد، به این معنی که هرچه انگیزه زیستی افراد بالا باشد، روحیه کارآفرینی آن‌ها نیز به مراتب بیشتر خواهد شد.

همبستگی متغیرهای مستقل باروحیه کارآفرینی/ پیرسون

یافته‌های جدول ۵ نشان می‌دهد که، بین میزان سابقه کار کشاورزی و روحیه کارآفرینی رابطه‌ی مثبت و معنی‌داری ($t=0/24$) وجود دارد، به این معنی که هر چه افراد در انجام کار کشاورزی سابقه بیشتری داشته باشند، از روحیه کارآفرین بالاتری برخوردارند. همچنین نتایج همبستگی متغیرهای انگیزه، آموزش‌های عملی و آموزش‌های تئوری باروحیه کارآفرینی اعضای بسیج مهندسين کشاورزی و منابع طبیعی استان قم به شرح زیر نشان می‌دهد: بین میزان انگیزه به‌طور کل و روحیه کارآفرینی رابطه مثبت و معنی‌داری ($t=0/84$)

جدول ۵- رابطه متغیرهای مستقل باروحیه کارآفرینی

Table 5. The Correlations between entrepreneurial spirit and independent variables

متغیر	نوع مقیاس	نوع آزمون	مقدار ضریب همبستگی r	شدت رابطه	سطح معنی‌داری P*
سابقه کار کشاورزی	فاصله‌ای	پیرسون	۰/۲۴	متوسط	۰/۰۰۱
انگیزه	فاصله‌ای	پیرسون	۰/۸۴	قوی	۰/۰۰۱
آموزش‌های عملی	فاصله‌ای	پیرسون	۰/۸۵	خیلی قوی	۰/۰۰۱
آموزش‌های تئوری	فاصله‌ای	پیرسون	۰/۸۰	قوی	۰/۰۰۱

* سطح معنی‌داری یک درصد (منبع: یافته‌های تحقیق)

تحلیل رگرسیون سازه‌های تأثیرگذار بر روحیه کارآفرینی

به‌منظور اندازه‌گیری تأثیر جمعی متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته "روحیه کارآفرینی" از رگرسیون گام‌به‌گام استفاده شد؛ که در آن، قوی‌ترین متغیرها به ترتیب وارد معادله می‌شوند و این کار تا زمانی ادامه می‌یابد که خطای آزمون معنی‌داری به ۵ درصد برسد (۱۲). در تحقیق حاضر، تمام متغیرهایی که رابطه معنی‌داری باروحیه کارآفرینی داشتند به‌عنوان متغیر پیش‌بین روحیه کارآفرینی و به‌عنوان متغیرهای ملاک وارد رگرسیون شدند و معادله تا ۴ گام پیش رفت (جدول ۶). جدول ۶ نشان می‌دهد که در نخستین گام،

متغیر "آموزش‌های عملی و مهارتی" وارد معادله گردید. مقدار ضریب همبستگی چندگانه (R) برابر با ۰/۸۷ و ضریب تعیین (R^2) آن برابر با ۰/۷۵ است. در گام دوم، متغیر "انگیزه کارآفرینی" وارد معادله شد و ضریب همبستگی چندگانه (R) را به ۰/۸۹ و ضریب تعیین (R^2) را به ۰/۷۹ افزایش داد. در گام سوم، متغیر "آموزش‌های تئوری و نظری" وارد معادله شد. این متغیر ضریب همبستگی چندگانه (R) را به ۰/۹۰ افزایش داد، در گام آخر متغیر "سابقه کار کشاورزی" وارد معادله شد و این متغیر ضریب همبستگی چندگانه (R) را به ۰/۹۱ افزایش داد، بنابراین حدود ۸۱ درصد از تغییرات روحیه کارآفرینی توسط ۴ متغیر مذکور تبیین می‌شود.

جدول ۶- نتایج حاصل از رگرسیون گام‌به‌گام سازه‌های مؤثر بر روحیه کارآفرینی اعضا بسیج مهندسين کشاورزی و منابع طبیعی قم

Table 6. The results of Stepwise Regression Structures Affecting Entrepreneurial Spirit among the Members of Basij Organization among Agricultural and Nature Resources Engineers in the Qom Province

متغیر مستقل	B	R	R ²	Beta	t	R ² Ad	سطح معنی‌داری (Sig)
ضریب ثابت	۵۴/۶۱	---	---	---	---	---	۰/۰۰۱
آموزش‌های عملی	۱/۶۸	۰/۸۷	۰/۷۵	۰/۴۷	۴/۷۹	۰/۷۴	۰/۰۰۱
انگیزه	۰/۸۳	۰/۸۹	۰/۷۹	۰/۲۱	۴/۷۰	۰/۷۸	۰/۰۰۱
آموزش‌های تئوری	۰/۵۶	۰/۹۰	۰/۸۰	۰/۱۷	۳/۱۵	۰/۷۹	۰/۰۰۱
سابقه کار کشاورزی	۰/۳۷	۰/۹۱	۰/۸۱	۰/۱۰	۲/۳۰	۰/۸۰	۰/۰۰۱

منبع: یافته‌های تحقیق

مشارکت در برگزاری فعالیتهای مرتبط با کار کشاورزی را برای اعضای سازمان بسیج مهندسين کشاورزي و منابع طبيعي توجيه می‌کند، ضمن این‌که مطالعات صورت گرفته توسط برانداستاتر (۶) و هوشمندان مقدم فرد و رضوان فر (۱۰) این یافته را تأیید می‌کند. همچنین، نتایج نشان می‌دهد که بین آموزش‌های تئوری و نظری با روحیه کارآفرینی ارتباط معنی‌داری وجود دارد، که این امر با نتایج تحقیقات احمدی و همکاران (۲) همخوانی دارد، به علاوه بین آموزش‌های عملی و مهارتی نیز با روحیه کارآفرینی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد؛ لذا این امر برگزاری مستمر دوره‌های آموزشی ضمن خدمت در زمینه کارآفرینی برای اعضاء سازمان بسیج مهندسين کشاورزي و منابع طبيعي را با حضور مدرسین درس کارآفرینی و توسعه کارآفرینی مطابق با شرایط منطقه‌ای و سازمان توصیه می‌نماید؛ که نتایج تحقیقات قاسمی (۸) نیز این یافته را تأیید می‌کند. ضمن اینکه بین انگیزه و روحیه کارآفرینی در افراد مورد مطالعه رابطه معنی‌داری وجود دارد، که نتایج این بخش نیز با نتایج تحقیقات شکرکن و همکارانش (۲۶) همخوانی دارد؛ لذا بر اساس این نتیجه نیز پیشنهاد می‌شود ترغیب و ایجاد انگیزه برای ارتقاء روحیه کارآفرینی اعضاء سازمان به‌منظور بهبود فعالیتهای سازمان بیشتر مورد توجه کارشناسان و برنامه ریزان قرار گیرد.

نتایج به‌دست‌آمده در این مطالعه نشان داد که، روحیه کارآفرینی اعضای سازمان بسیج مهندسين کشاورزي و منابع طبيعي استان قم از سطح متوسط به بالایی برخوردار هستند، به همین دلیل از این مسئله می‌توان به‌عنوان زمینه‌ای مساعد برای اجرا و پیشبرد برنامه‌های سازمان استفاده کرد. این یافته با نتایج به‌دست‌آمده توسط خسروی و همکاران (۱۶) همخوانی دارد. همچنین بررسی‌ها در این پژوهش نشان داد که روحیه کارآفرینی در بین زنان و مردان عضو سازمان بسیج مهندسين کشاورزي و منابع طبيعي استان قم، دارای تفاوت معنی‌داری می‌باشد، که نتایج به دست آمده از تحقیق مشابه توسط موحدی و همکاران (۱۹) و شریفی و همکاران (۲۴) خلاف این نتیجه را به دست آورده است. از سوی دیگر بین سابقه کار کشاورزی افراد مورد مطالعه و روحیه کارآفرینی آن‌ها رابطه معنی‌داری وجود دارد، این امر بدان معنی است که افرادی که سابقه کار کشاورزی داشته‌اند تمایل بیشتری به مدیریت، برعهده گرفتن امور و اختصاص منابع به فرصت‌هایی که احتمال شکست معقولی را نیز به همراه دارد، دارند. همچنین این افراد توانایی بیشتری در خلق فکرهای جدید را در انجام بهتر فعالیتهای سازمان دارند، سابقه کار کشاورزی باعث تقویت این ویژگی‌ها و در کل تقویت روحیه کارآفرینی در اعضاء سازمان بسیج مهندسين کشاورزي و منابع طبيعي می‌شود؛ لذا این امر ضرورت و لزوم آشنایی و

منابع

- Ahmadi, F., R. Shafeie and F. Mafakheri. 2012. Investigate the effect of personal and environmental factors on entrepreneurial behavior of students in Kurdistan University. *Journal of Entrepreneurship Development*, 15: 145-163 (In Persian).
- Ahmadi, M. 2004. Entrepreneurship Training Needs Assessment in electrical engineering graduate students, Tehran University. Technical Faculty of Tehran University master's thesis (In Persian).
- Akbari, M., R. Hgolamzadeh and Z. Arasti. 2015. Entrepreneurship training needs of rural youth to setup businesses in rural handicrafts *Journal of Rural research*, 6: 299-322 (In Persian).
- Arasti, Z., A. Kanani and N.S. Seiedghasemi. 2013. Women and Men Entrepreneurs' Motivations in Industry Sector: Similarities and Differences *Journal of Women in Development and Politics*, 11: 100-83 (In Persian).
- Badri, A., M.J. Liaghatdar, J. Abedi and A. Jafari. 2006. Investigate entrepreneurship capabilities of university students. *Journal of Research and planning in education*, 12: 73-90 (In Persian).
- Brandstatter, H. 2011. Personality aspects of Entrepreneurship: A look at five meta-analyses. *Personality and Individual Differences*, 51: 222-230.
- Businessdictionary. 2012. Available at: www.businessdictionary.com
- Ghasemi, J. 2009. Investigate the factors affecting the development of Entrepreneurship College of Agriculture and Natural Resources, Tehran University Graduate Students. *Journal of Iranian Agricultural Economics and Development Research*, 40: 71-79 (In Persian).
- Henly, A. 2002. Job creation by the self-employment: the roles of entrepreneurship and financial, *Small Business Economics*, 25: 196-175.
- Hooshmandan Moghadam Fard, Z. and A. Rezvanfar. 2015. Effective factors on entrepreneurial spirit agricultural school students in Zanjan Province. *Journal of Research of Agricultural Extension and Education*, 3: 26-11 (In Persian).
- Howard, S. 2004. Developing entrepreneurial in youth: The effects of entrepreneurial education and venture creation. University of South Florida Report, 3-17.
- Kalantari, Kh. 2010. Process of economic and social data analysis using SPSS. *Publications Landscape Design Consulting Engineers*, 3: 183 (In Persian).

13. Karimi, S., H. Bimanz, M. Ghizari and M. Molder. 2012. Investigate the effect of cultural and environmental factors on students' entrepreneurial intentions Agriculture. *Journal of Entrepreneurship Development*, 3: 105-124 (In Persian).
14. Kautonen, T., M. Van Gelderen and E.T. Tornikoski. 2013. Predicting entrepreneurial behaviour: a test of the theory of planned behaviour. *Applied Economics*, 45: 697-707. Retrieved from http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1943950.
15. Kerjcie, R.V. and D.W. Morgan. 1970. Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological measurement*, 30: 607-610.
16. Khosravipoor, B., M. Baradaran and B. Abedi. 2015. The relationship between the psychological characteristics of students' entrepreneurial spirit of entrepreneurship Khuzestan Ramin Agriculture and Natural Resources. *Journal of Agricultural Education Management*, 35: 41-30 (In Persian).
17. Mafakheri, N. 2007. What is entrepreneurship? Available at: <http://www.modiriran.ir/modules/article/trackback.php/331> (In Persian).
18. Mohammadzadeh, L. and H. Sadighi. 2015. Identifying the Entrepreneurship Education Barriers in the Agricultural Educational Center. *Journal of Entrepreneurship and Agriculture*, 2: 43-50 (In Persian).
19. Movahedi, R., A. Yaghoubi Farani, M.R. Khodaverdian and S.H. Zarie. 2010. Check the entrepreneurial spirit of agriculture and ways to improve entrepreneurship education students. *Journal of Agricultural Extension and Education*, 3: 65- 81 (In Persian).
20. Naderi, N. 2009. The role of formal education and physical education graduate program tuition in providing entrepreneurial skills students are graduates of Tehran. Payam-e- Noor University master's thesis in Physical Education (In Persian).
21. Organization of Agricultural Engineers and Natural Resources. 2016. Introduction of Organization. Available at: <http://bmki.ir/>. (In Persian)
22. Papayannakis, L., I. Kastelli, D. Damigos and G. Mavrotas. 2007. Entrepreneurship education in Greece: Experience and challenges for a technical University. Paper prepared for the DIMI- LIEE/ NTUA Athens Conference, November 30th – December 1st.
23. Shahhoseini, A. 2007. Entrepreneurship. Tehran: Publication Yyzzh (In Persian).
24. Sharifi, Z., F. Soorani and M. Ahmadvand. 2014. Investigating the Level of Entrepreneurship Morale of Agricultural Students in Yasouj University. *Journal of Entrepreneurship and Agriculture*, 1: 25-39 (In Persian).
25. Shirokova, G., O. Osiyevskyy and K. Bogatyreva. 2016. Exploring the intention-behavior link in student entrepreneurship: Moderating effects of individual and environmental characteristics. *Journal of European*, 34: 386-399, Available at: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0263237315001310>.
26. Shokrkon, H., M. Broumandnasab, V. Najarian and M. Yeilagh. 2003. Simple and multiple investigate the relationship between creativity, motivation and self-esteem and entrepreneurial martyr Chamran University. *Journal of Educational Sciences and Psychology*, 4: 1-24 (In Persian).

Structures Affecting Entrepreneurial Spirit among the Members of Basij Organization among Agricultural and Nature Resources Engineers in the Qom Province

Samira Behroozeh¹, Naser Aghaabbasi² and Faezeh Mohammadinezhad³

1- Master of Agricultural Extension and Education, Shiraz University, Iran
(Corresponding Author: s.behroozeh@gmail.com)

2- Faculty Member of Jiroft University, Department of Agricultural Economics, Jiroft, Iran

3- M.Sc. Student, of Agricultural Extension and Education, Hamedan University, Iran

Received: October 5, 2016

Accepted: February 28, 2017

Abstract

The appearance and enhancement of entrepreneurial behavior depend on various factors and conditions including psychological and personality properties of people, and environmental and structural factors. The present study which is a survey in nature, aims at investigating entrepreneurial spirit. The data was collected through questionnaires. The validity of the questionnaires was confirmed by content validity and the reliability of them was identified by studying the guide lines. The statistical society of the study included Basij members among agriculture and nature resources engineers in the city Qom who were 190 people. 125 people were selected through random sampling. The data was analyzed descriptive and inferential statistical techniques. The results indicated that there was a significant relationship between agricultural experience, entrepreneurial motivation, practical training, and theoretical training with entrepreneurial spirit. So that factor of practical training, theoretical training, entrepreneurial motivation and agricultural experience explain 81% of entrepreneurial spirit changes of study people. Therefore this result, justify understanding necessity and participation in holding of activities related to agriculture for members of Basij organization among agricultural and nature resources engineers.

Keywords: Entrepreneurial spirit, Entrepreneurial motivation, Practical education, Theoretical education, Qom province